

Chương 1: Nội dung

1.1. Các khái niệm cơ bản

1.1.1. Mạng Internet

1.1.2. Giao thức

1.1.3. Phần cạnh của mạng: mạng truy nhập, đường truyền vật lý

1.1.4. Phần lõi của mạng: chuyển mạch gói, chuyển mạch kênh, cấu trúc internet

1.2. Trễ, Mất mát gói tin và Thông lượng

1.3. Các tầng giao thức và Các mô hình dịch vụ

1.3.1. Kiến trúc phân tầng

1.3.2. Đóng gói dữ liệu

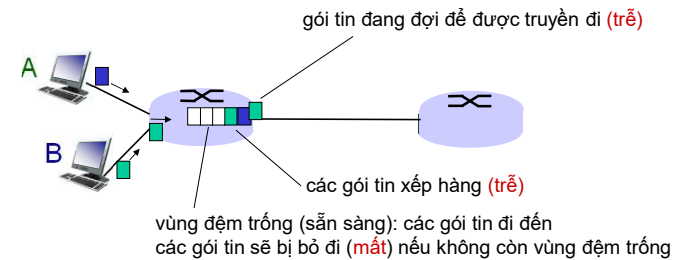
1.4. An ninh mạng

1.5. Lịch sử phát triển

Giới thiệu 1-44

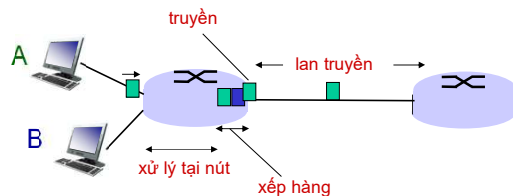
Trễ và mất mát gói tin xảy ra như thế nào?

- ❖ Các gói tin **xếp hàng** trong bộ đệm của bộ định tuyến, chờ đến lượt truyền đi
  - Chiều dài hàng đợi tăng lên khi tốc độ đến liên kết (tạm thời) vượt quá khả năng của liên kết đầu ra.
- ❖ **Mất mát** gói tin xảy ra khi bộ nhớ chứa các gói trong hàng đợi đầy.

Giới thiệu 1-45

Bốn nguyên nhân của trễ

$$d_{\text{nodal}} = d_{\text{proc}} + d_{\text{queue}} + d_{\text{trans}} + d_{\text{prop}}$$

d_{proc} : trễ xử lý tại nút

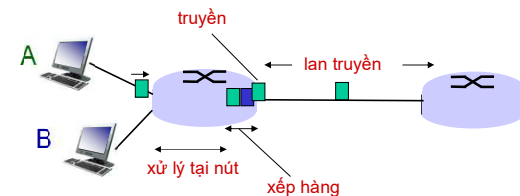
- Kiểm tra lỗi bit
- Xác định liên kết ra
- Thường < msec

d_{queue} : trễ xếp hàng

- Thời gian chờ tại đầu ra của liên kết để truyền đi
- Phụ thuộc vào mức độ tắc nghẽn của bộ định tuyến

Giới thiệu 1-46

Bốn nguyên nhân của trễ

$$d_{\text{nodal}} = d_{\text{proc}} + d_{\text{queue}} + d_{\text{trans}} + d_{\text{prop}}$$

d_{trans} : trễ truyền

- L : chiều dài của gói tin (bit)
- R : băng thông của liên kết (bps)
- $d_{\text{trans}} = L/R$

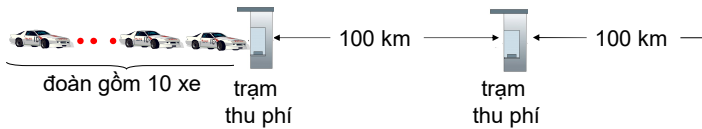
d_{prop} : trễ lan truyền

- d : chiều dài của liên kết vật lý
- s : tốc độ lan truyền trong môi trường ($\sim 2 \times 10^8$ m/s)
- $d_{\text{prop}} = d/s$

d_{trans} và d_{prop} rất khác nhau

Giới thiệu 1-47

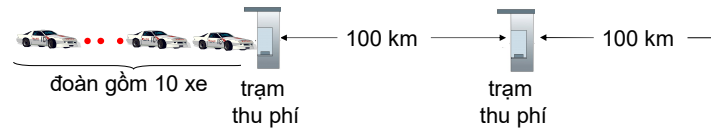
So sánh với việc di chuyển của đoàn xe

- ❖ Các xe “di chuyển” với tốc độ 100 km/giờ
- ❖ Thời gian đóng lệ phí tại trạm thu phí là 12 giây (thời gian di chuyển từng xe)
- ❖ Mỗi xe ~ 1 bit; đoàn xe ~ gói tin
- ❖ **Hỏi:** **Mất bao lâu để cả đoàn xe đi đến được trạm thu phí thứ hai?**
- ❖ Thời gian để “đẩy” cả đoàn xe qua trạm thu phí trên đường cao tốc = $12 \times 10 = 120$ giây
- ❖ Thời gian để mỗi xe di chuyển từ trạm thu phí thứ nhất đến trạm thứ hai: $100 \text{ km} / (100 \text{ km/giờ}) = 1$ giờ
- ❖ **Trả lời:** 62 phút

Giới thiệu 1-48

So sánh với việc di chuyển của đoàn xe

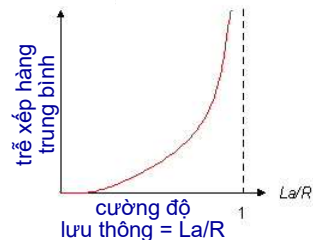

- ❖ Giả sử bây giờ các xe “di chuyển” với tốc độ 1000 km/giờ
- ❖ Và thời gian đóng lệ phí tại trạm thu phí là 1 phút 1 xe
- ❖ **Hỏi:** Liệu có xe nào đến được trạm thu phí thứ hai trước khi cả đoàn xe hoàn thành việc đóng lệ phí tại trạm thứ nhất?
- ❖ **Trả lời: Có!** Sau 7 phút, xe thứ nhất đến được trạm thu phí thứ hai; trong khi vẫn còn 3 xe đang dừng ở trạm thu phí thứ nhất.

Giới thiệu 1-49

Trễ xếp hàng gói tin

- ❖ R : băng thông của liên kết (bps)
- ❖ L : chiều dài gói tin (bit)
- ❖ a : tốc độ đến của gói tin trung bình

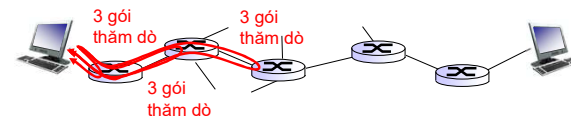
- ❖ $La/R \sim 0$: trễ xếp hàng trung bình nhỏ
- ❖ $La/R \rightarrow 1$: trễ xếp hàng trung bình lớn
- ❖ $La/R > 1$: lưu lượng đến vượt quá khả năng phục vụ, trễ trung bình có giá trị vô cùng!

Giới thiệu 1-50

Trễ và định tuyến thực tế trên mạng Internet

- ❖ Trễ và mất mát trên mạng Internet thực tế như thế nào?
- ❖ Chương trình **traceroute**: giúp đo độ trễ từ nguồn đến các bộ định tuyến dọc theo đường đi đến đích trên mạng Internet. Với tất cả i :
- ❖ Gửi 3 gói tin đi đến bộ định tuyến i trên đường hướng tới đích
- ❖ Bộ định tuyến i sẽ trả các gói tin về phía máy gửi

Giới thiệu 1-51

Trễ và định tuyến thực tế trên mạng Internet

traceroute: *gaia.cs.umass.edu* tới *www.eurecom.fr*

3 giá trị trễ từ *gaia.cs.umass.edu* tới *cs-gw.cs.umass.edu*

```

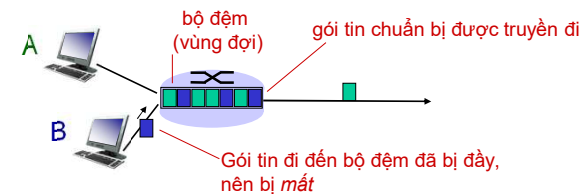
1 cs-gw (128.119.240.254) 1 ms 1 ms 2 ms
2 border1-rt-fa5-1-0.gw.umass.edu (128.119.3.145) 1 ms 1 ms 2 ms
3 cht-vbns.gw.umass.edu (128.119.3.130) 6 ms 5 ms 5 ms
4 jn1-at1-0-0-19.wor.vbns.net (204.147.132.129) 16 ms 11 ms 13 ms
5 jn1-so7-0-0-0.wae.vbns.net (204.147.136.136) 21 ms 18 ms 18 ms
6 abilene-vbns.abilene.ucaid.edu (198.32.11.9) 22 ms 18 ms 22 ms
7 nycm-wash.abilene.ucaid.edu (198.32.8.46) 22 ms 22 ms 22 ms
8 62.40.103.253 (62.40.103.253) 104 ms 109 ms 106 ms
9 de2-1.de1.de.geant.net (62.40.96.129) 109 ms 102 ms 104 ms
10 de.fr1.fr.geant.net (62.40.96.50) 113 ms 121 ms 114 ms
11 renater-gw.fr1.fr.geant.net (62.40.103.54) 112 ms 114 ms 112 ms
12 nio-n2.cssi.renater.fr (193.51.206.13) 111 ms 114 ms 116 ms
13 nice.cssi.renater.fr (195.220.98.102) 123 ms 125 ms 124 ms
14 r3t2-nice.cssi.renater.fr (195.220.98.110) 126 ms 126 ms 124 ms
15 eurecom-valbonne.r3t2.ft.net (193.48.50.54) 135 ms 128 ms 133 ms
16 194.214.211.25 (194.214.211.25) 126 ms 128 ms 126 ms
17 ***
18 *** không có phản hồi (mất gói thăm dò, bộ định tuyến không trả lời)
19 fantasia.eurecom.fr (193.55.113.142) 132 ms 128 ms 136 ms
    
```

liên kết qua đại dương

Giới thiệu 1-52

Mất mát gói tin

- Hàng đợi (bộ đệm) trước liên kết trong vùng nhớ đệm có dung lượng hữu hạn.
- Khi các gói tin đến hàng đợi đã bị đầy thì nó sẽ bị bỏ qua (nghĩa là bị làm mất)
- Gói tin bị mất có thể được truyền lại bởi nút mạng phía trước, hoặc hệ thống đầu cuối nguồn, hoặc không được truyền lại.

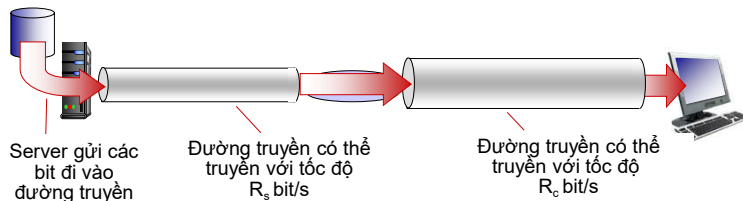

Giới thiệu 1-53

Thông lượng

- Thông lượng:** tốc độ (số bit/đơn vị thời gian) mà các bit được truyền đi giữa bên gửi/bên nhận

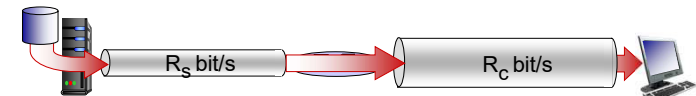
- Thông lượng tức thời:** tốc độ tại thời điểm đưa ra
- Thông lượng trung bình:** tốc độ đo trong một khoảng thời gian

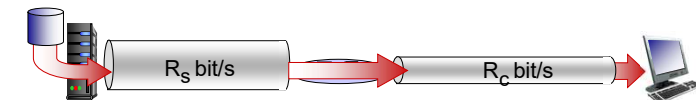
Giới thiệu 1-54

Thông lượng

- $R_s < R_c$ Thông lượng trung bình giữa hai đầu cuối sẽ như thế nào?

- $R_s > R_c$ Thông lượng trung bình giữa hai đầu cuối sẽ như thế nào?

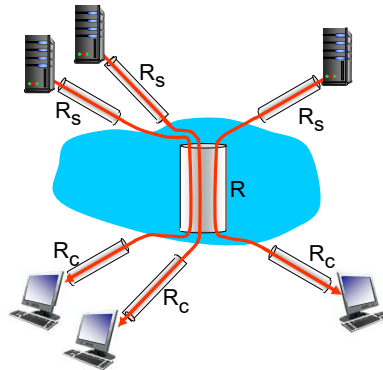
Liên kết nút cổ chai

Liên kết trên đường giữa hai đầu cuối mà làm giới hạn thông lượng giữa hai đầu cuối đó.

Giới thiệu 1-55

Thông lượng: Kịch bản trên mạng Internet

- ❖ Thông lượng giữa hai đầu cuối trên mỗi kết nối: $\min(R_c, R_s, R/10)$
- ❖ Trên thực tế: R_c hoặc R_s thường là nút cổ chai

Giới thiệu 1-56

Chương 1: Nội dung

1.1. Các khái niệm cơ bản

1.1.1. Mạng Internet

1.1.2. Giao thức

1.1.3. Phần cạnh của mạng: mạng truy nhập, đường truyền vật lý

1.1.4. Phần lõi của mạng: chuyển mạch gói, chuyển mạch kênh, cấu trúc internet

1.2. Trễ, Mất mát gói tin và Thông lượng

1.3. Các tầng giao thức và Các mô hình dịch vụ

1.3.1. Kiến trúc phân tầng

1.3.2. Đóng gói dữ liệu

1.4. An ninh mạng

1.5. Lịch sử phát triển

Giới thiệu 1-57

“Các tầng” giao thức

Các mạng rất phức tạp với nhiều “phần”:

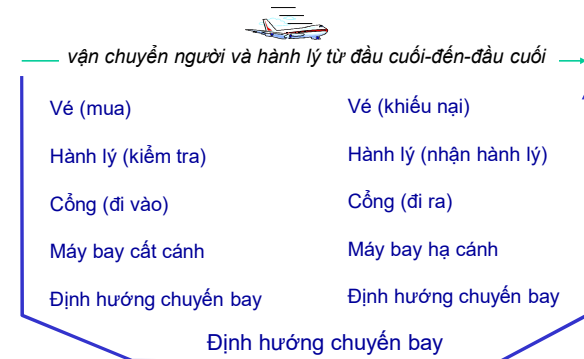
- Các trạm (host)
- Các bộ định tuyến (router)
- Các liên kết với nhiều loại đường truyền khác nhau
- Các ứng dụng
- Các giao thức
- Phần cứng, phần mềm

Câu hỏi:

Liệu có cách nào để tổ chức cấu trúc mạng không?

Giới thiệu 1-58

Ví dụ: Tổ chức theo kiểu vận chuyển hàng không

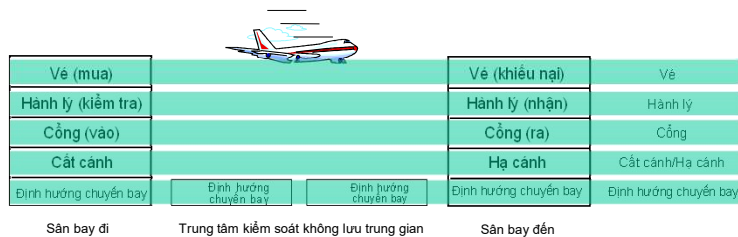

Hãy thảo luận về hệ thống vận chuyển hàng không như thế nào?

- ❖ Một chuỗi các bước, liên quan đến nhiều dịch vụ.

Giới thiệu 1-59

Ví dụ: Các tầng chức năng của vận chuyển hàng không

Các tầng: mỗi tầng thực hiện một dịch vụ

- Thông qua các hoạt động của tầng bên trong nội bộ của nó
- Dựa vào các dịch vụ được cung cấp bởi tầng dưới

Giới thiệu 1-60

Tại sao lại phân tầng?

Cách tiếp cận nhằm xử lý các hệ thống phức tạp:

- ❖ Cấu trúc rõ ràng cho phép xác định các thành phần và mối quan hệ giữa chúng trong hệ thống phức tạp.
  - Thảo luận việc phân tầng trong *mô hình tham chiếu*
- ❖ Việc mô-đun hóa làm dễ dàng cho việc bảo trì, cập nhật hệ thống.
  - Việc thay đổi triển khai dịch vụ của một tầng là trong suốt đối với phần còn lại của hệ thống.
  - Ví dụ: thay đổi thủ tục kiểm tra tại cổng không ảnh hưởng tới phần còn lại của hệ thống.

Giới thiệu 1-61

Chồng giao thức của Internet

- ❖ **Tầng ứng dụng (application):** hỗ trợ các ứng dụng mạng
  - FTP, SMTP, HTTP
- ❖ **Tầng giao vận (transport):** truyền dữ liệu giữa các tiến trình
  - TCP, UDP
- ❖ **Tầng mạng (network):** định tuyến các gói tin đi từ nguồn đến đích
  - IP, các giao thức định tuyến
- ❖ **Tầng liên kết (link):** truyền dữ liệu giữa các phần tử mạng kề nhau (hàng xóm)
  - Ethernet, 802.11 (WiFi), PPP
- ❖ **Tầng vật lý (physical):** các bit “trên đường truyền”

Giới thiệu 1-62

Mô hình tham chiếu ISO/OSI

- ❖ **Tầng trình diễn (presentation):** cho phép các ứng dụng diễn dịch ý nghĩa của dữ liệu, ví dụ: mã hóa, nén, định dạng của từng máy cụ thể
- ❖ **Tầng phiên (session):** đồng bộ hóa, quản lý phiên của ứng dụng
- ❖ Trong mạng Internet không có các tầng này!
  - Các dịch vụ này, nếu cần sẽ được cài đặt trong tầng ứng dụng

Giới thiệu 1-63

